

Пословање туристичких агенција

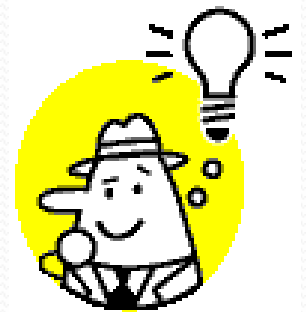
22.10.2012.

др Вања Драгићевић
vanja.dragicevic@dgt.uns.ac.rs

Услови за обављање делатности туристичке агенције

- *Простор , опрема, финансијска средства, људски ресурси*
- Законска регулатива
- **Улога државе:** заштита и контрола
- 1963. Конференција УН за туризам у Риму
- ЕУ – јединствени прописи од 31.12.1992.
- **Гаранције:**
  - *Стручна оспособљеност (ниво образовања + искуство)*
  - *Морална подобност*
  - *Солвентност агенције (мин. средстава, полиса осигурања, гаранција банке или депонована средства)*
  - *Материјални услови*
- **IATA лиценца за продају авио карата**
- **ABTA**

Правни статус туристичких агенција у Србији

- *Закон о туризму 2010. и подзаконска акта*
  - *ТА: привредно друштво, предузетник, друго правно лице или огранак страног правног лица које обавља делатност туристичких агенција под условима прописаним овим законом, ради стицања добити*
  - *Делатност ТА: организовање, продаја и реализовање туристичких путовања, излета и пружање других услуга уобичајених у туристичком промету.*
- 1) **организатор туристичког путовања**
  - 2) **посредник у продаји туристичког путовања**

Према Закону о туризму, туристичка агенције обавља послове:

- 1) организовања и реализовања путовања у земљи и у иностранству;
- 2) понуде, продаје и посредовања у продаји туристичких путовања;
- 3) прихвата и превоза путника (трансфер, транспорт);
- 4) организовања излета, туристичких разгледања, забавних програма и слично,
- 5) пружања, односно, посредовања у пружању услуга туристичких водича, туристичких пратилаца,
- 6) прибављања путних исправа, резервације и продаје путних карата
- 7) резервације и продаје туристичких, угоститељских и других услуга
- 9) посредовања у продаји специфичних тур. услуга;
- 10) у изнајмљивању возила
- 11) резервације и продаје карата за манифестације, заступања у осигурању путника и пртљага
- 12) замене стране валуте (мењачке послове) и др.

Услови за оснивање туристичких агенција у Србији

- *Техничка опремљеност (Правилник)*
- *Кадровска оспособљеност*
  - једно запослено лице, са пуним радним временом, у својству руководиоца
  - запослена лица у контакту са странкама
- *Лиценца (3 год.)*
  - Услов: полиса путовања
  - Регистратор туризма
  - Регистар туризма
  - Агенција за привредне регистре
- *IATA лиценца*

Лиценца се одузима организатору путовања ако:

- 1) престане да испуњава услове за издавање лиценце
- 2) нуди или продаје програме путовања без уговора или противно уговору са трећим лицима
- 3) откаже путовање и путницима у законском року не изврши повраћај уплаћених средстава
- 4) не обезбеди смештај путника за време трајања путовања
- 5) не обезбеди повратак путника
- 6) наступе теже последице по здравље путника због пропуста организатора путовања.

Улога туристичких агенција на туристичком тржишту:

1. информативно-саветодавна • • • Интернет
2. пропагандна (“чиста” комерцијална пропаганда и опште пропагирање туризма)

3. посредничка (у ширем и ужем смислу)

4. организаторска функција

- туроператори
- економија великог обима
- масовни туризам

Посредничка функција

- Путовање (продаја карата)
- Боравак (резервација смештаја и исхране)
- Продаја туристичких аранжмана других ТА
- Остале услуге (rent-a-car, осигурање, мењачки послови...)

- Авио-карте: електронски тикетинг
- Нискобуџетне компаније
- Е посредници: Travelocity, Expedia

Врсте и подела туристичких агенција

1. Према карактеру пословања:

Иницијативне (емитивне), рецептивне и мешовите агенције

2. Према предмету пословања:

Гросистичке (туроператори или “wholesale”),

Детаљистичке (“retail sailer”, субагенти)

Гросистичко-детаљистичке агенције

Туроператори

- Туроператор – “ трговац на велико”
  - “економија обима”
  - Савремена маркетинг концепција
1. туроператори који производ формирају на бази закупа превозних и смештајних капацитета и осталих услуга
  2. туроператори који имају сопствене капацитете

Туроператори

- Специјалисти за поједине сегменте туристичке тражње
- Специјалисти за поједине туристичке дестинације
- *incoming* туроператори

ТУРОПЕРАТОР	ТУРИСТИЧКА АГЕНЦИЈА
Трговац на велико	Трговац на мало
Предузетник и посредник	Посредник
Купује услуге у властито име и за властити рачун или има сопствене капацитете	Продаје услуге у своје име, али за туђ рачун
Креира сопствени производ	Пласира на тржишту туђе производе, али може да креира и сопствени производ на захтев клијента
Основни извор прихода: продаја сопствених производа	Основни извор прихода: провизија
Сноси ризик за непродате капацитете	Не сноси ризик за непродате капацитете
По правилу нема директни контакт са клијентима, али може да има уколико располаже мрежом сопствених пословница	Има директни контакт са клијентима
Продају својих производа врши најчешће користећи посреднике или преко сопствене мреже пословница	Врши директну продају услуга клијентима
Локација није пресудна за успешно пословање	Локација је врло битна за успех у пословању (пешачке зоне, саобраћајни терминали)
Главна функција: организаторска	Главна функција: посредничка

Врсте и подела туристичких агенција

3. Према организационом облику:

Без мреже пословница

- интернет агенције
- www.putovanja.info
- туристички саветник

Са мрежом пословница

4. Према степену самосталности:

Независне (мале агенције) и

Агенције које су део већих система

(Акционарска друштва, Франшизинг, Конзорцијуми)

Хоризонтална и вертикална интеграција

Врсте и подела туристичких агенција

- Тржишна усмереност: локалне, регионалне, националне и међународне ТА
  - Мега туроператори
- Специјализоване агенције (за одређене облике туризма)

Хвала на пажњи

др Вања Драгићевић
vanja.dragicevic@dgt.uns.ac.rs